De Nederlandsche Anti-Oorlog Raad en de weg tot den Vrede

Één jaar duurt thans de Europeesche oorlog, welken men aanvankelijk geen langeren levensduur had toegedacht dan 3 maanden. Dan zou de uitputting in de strijdende landen wel zóó groot zijn, meende men, dat van een verder voortzetten van den krijg geen sprake zou kunnen wezen.

En thans zijn de Geallieerden en de Centrale Mogendheden twaalf maanden aan het vechten en nog blijft voor een ieder duister, wanneer het einde van de ellende zal aanbreken. Zeker, de economische toestand in de verschillende landen — en niet alleen in de oorlogvoerende — moge verre van schitterend zijn, volhouden kunnen ze, naar het schijnt, nog wel. Duitschland is niet uitgehongerd, evenmin als Engelands verkeer ter zee gestaakt is, ondanks den duikbootenoorlog. Frankrijk zet den strijd met energie voort, terwijl de Donau-Monarchie er niet aan denkt om in elkaar te storten, gelijk de tegenstanders reeds lang geleden voorspelden.

De Russen konden zelfs ondervinden, hoeveel veerkracht Oostenrijk-Hongarije nog bezit, al deed de hulp van den Duitschen bondgenoot hier zeer veel. Met dat al kan 't Tsarenrijk, dank zij zijn onuitputtelijk menschenmateriaal, den strijd nog goed volhouden.

België moge voor 't grootste gedeelte bezet zijn, het leger bestaat nog en verdedigt het stukje Belgisch gebied, dat tot op heden vrij is gebleven. Kortom, ontzettende ellende is er geleden, millioenen menschenlevens zijn er vernietigd met het resultaat, dat de partijen nog vrijwel op dezelfde wijze tegenover elkaar staan als in het begin van den oorlog.

Wat hebben we dus uit de gebeurtenissen van het laatste jaar kunnen leeren? Dat een krijg, gelijk dezen, gruwelijke offers eischt en een geweldigen chaos in de geheele wereld teweeg brengt, maar dat de verhouding tusschen de strijdende mogendheden nagenoeg gelijk is gebleven.

Let wel, de onderlinge verhouding. Want vraag tenslotte niet, welk een schrikbarende ellende in elk land op zichzelf door den oorlog veroorzaakt wordt. Waarlijk, we gevoelen zeer veel voor de stelling, dat in een modernen oorlog van een overwinnaar geen sprake meer kan zijn, want hij, die op 't slagveld wint, verliest tenslotte economisch weer evenveel. Dat economisch verlies moge thans nog niet zoo blijken, het zal zich na den vrede dubbel en dwars openbaren en doen gevoelen.

Wanneer men dit alles eens nagaat, dan zal men het een verblijdend verschijnsel achten, dat er een krachtige beweging aan het werk is om den vrede mogelijk te maken en niet alleen dat, maar ook om waarborgen te verkrijgen, waardoor de kans op een duurzamen vrede aanmerkelijk grooter wordt.

Wij doelen thans op den Anti-Oorlog Raad, over welk lichaam wij vroeger al eens in Panorama geschreven hebben. Terwijl het ons toen te doen was om de oprichting van den A.-O. R. en zijn plannen te bespreken, willen wij nu eens nagaan wat sinds de oprichting inderdaad bereikt is.

Ook ditmaal wendden wij ons tot den secretaris, Mr. de Jong van Beek en Donk: aan zijn vriendelijke voorlichting danken we het, dat we in de volgende regelen een en ander over de resultaten van den arbeid van den A.-O. R. kunnen mededeelen. Zooals indertijd was aangekondigd, bestond 't hoofddoel van den Anti-Oorlog Raad in het tot stand komen van één centrale organisatie, één internationaal lichaam, dat de vredebeweging zou leiden. Dat lichaam is er nu en wel in den vorm van de Centrale Organisatie voor een duurzamen vrede. Zij is tot stand gekomen, dank zij het initiatief van den A.-O. R. en telt onder de aangesloten Vereenigingen, de nationale comité's en bonden uit de neutrale staten, terwijl in het uitvoerend comité, dat aan het hoofd staat van de Centrale Organisatie, ook België, Italië, Engeland, Duitschland, Oostenrijk en Hongarije vertegenwoordigd zijn. Wat de tijdige voorbereiding betreft: daaraan ontbreekt het niet.



Het Bestuur van den Nederlandschen Anti-Oorlog Raad. V.l.n.r. Mr. V. H. Rutgers; Mevr. W. Asser-Thorbecke, Penningmeesteres; Jhr. Mr. Dr. B. de Jong van Beek en Donk, secretaris; Mr. H. C. Dresselhuys, voorzitter; J. H. Schaper, ondervoorzitter; Prof. Dr. D. van Embden; Mr. Dr. D. A. P. N. Koolen.

Door openbare vergaderingen, door vlugschriftjes en door de uitgave van een maandelijksch orgaan (Holland News, Holländische Nachrichten, Nouvelles de Hollande), wordt de publieke opinie bewerkt, terwijl studiecommissies w.i. knappe en bekende mannen zitting hebben genomen, de verschillende kwesties nauwkeurig onderzoeken. De resultaten van die onderzoekingen zullen in het najaar blijken. Dan zal er nl. onder leiding van de Centrale Organisatie voor een duurzamen vrede, een studie-congres te Bern bijeenkomen, waar de concrete oplossingen van de punten van het zgn. minimum-programma vastgesteld worden.

Het plan is dan, om aan de hand van deze concrete voorstellen, bij de komende vredesonderhandelingen aan de vergaderde mogendheden een verzoekschrift in te dienen om, voor zoover betreft de nadere regeling van een internationale rechtsorganisatie, kort na den vrede een statencongres te doen bijeenkomen, waaraan dan ook de neutrale staten zullen meedoen.

En wat betreft de punten, die terstond bij den vrede in aanmerking genomen moeten worden, (zooals bv. het niet-annexeeren van gebied tegen de wenschen der bevolking in) men hoopt, dat door de gestadige propaganda, die ook in de oorlogvoerende landen gevoerd wordt, zich daar een publieke opinie zal openbaren, die deze principes aanvaardt.

Tenslotte hoopt de A.-O.R. te bereiken, dat binnenkort de Nederlandsche regeering het initiatief zal nemen tot een samenwerking met de overige neutrale regeeringen, in het belang van den vrede.

* * *

Twee opmerkingen wenschen we aan het bovenstaande nog toe te voegen, en wel aan het adres van hen, die òf met een zekere minachting, òf met een zeker wantrouwen het werk van den A.-O. R. gadeslaan.

Beide zijn even ongegrond. De minachting schijnt haar oorzaak te vinden in de dwaalmeening, die er bij sommige menschen heerscht, dat de vredesbeweging, door den A.-O. R. geleid, onpractisch en louter sentimenteel is. Dit is gewoon een dwaze opvatting. De A.-O. R. stelt zich waarlijk niet voor, dat nu maar in eens de vrede tot stand zal komen en dat er dan nooit meer gestreden behoeft te worden. Wat zij wil, is: de voorbereiding tot 't tot stand komen van een internationale rechtsorganisatie op de basis van de punten van het minimum-programma.

Waar in de staten afzonderlijk wel degelijk een rechtsorganisatie mogelijk is, gehandhaafd zoo noodig door de politie, daar kan dat toch even goed het geval zijn tusschen de staten onderling, mits de grondslagen van die organisatie hecht en stevig zijn, d.w.z. rechtvaardig en billijk.

Ten nauwste bij dit punt aansluitend is de kwestie van het wantrouwen. Er zijn er, die vreezen, dat men in de kringen van den A.-O. R. naar vrede haakt, onverschillig tot welken prijs. Dit laatste is volkomen onjuist: wil er kans zijn voor de zooeven genoemde internationale rechtsorganisatie op gezonde basis, dan is een eerste vereischte, dat bij den vrede de onafhankelijkheid van de oorlogvoerende staten gehandhaafd blijft.

Een eventueele inlijving van België bij Duitschland zou in A.-O.R-kringen zeer betreurd worden: zoo'n vrede te bereiken is dan ook niet de bedoeling!

* * *

We gelooven hiermee voldoende te hebben aangetoond dat het streven van den A.-O.R. aller medewerking verdient. Het werk, dat hij verricht heeft en nog hoopt te verrichten zal in het belang zijn van de geheele menschheid. Men kan den A.-O.R. en allen die deze Vredesbeweging voorstaan, ten opzichte van die enkele ongeloovige Thomassen, die hun arbeid trachten te verkleinen, toevoegen, de woorden, die zich in het gebouw van het Departement van Justitie op het Plein in den Haag bevinden:

„Treck u niet aen
wat yeder seght,
Maer doet dat
billyck is en recht."

E. v. R.

NEDERLANDSCHE ANTI-OORLOG RAAD.
(Founded on the 8th of October 1914.)
HOLLAND NEWS
THE HAGUE, 15th of July 1915. New series, No. 8.

NEDERLANDSCHE ANTI-OORLOG RAAD.
(Fondé le 8 Octobre 1914).
NOUVELLES DE HOLLANDE.
LA HAYE, 15 juillet 1915. Nouvelle Série. No. 8.

NEDERLANDSCHE ANTI-OORLOG RAAD.
(Gegründet 8 Oktober 1914.)
Holländische Nachrichten.
HAAG, 15 Juli 1915. Neue Serie, No. 8.

Die „Holländische Nachrichten" werden unentgeltlich zugeschickt an die wichtigsten Friedenszeitungen und Friedensvereine und an alle Personen, welche dieselben zu erlangen wünschen; Beiträge zur Beförderung dieser Herausgabe werden aber gerne empfangen. Man wird gebeten sich für die Zusendung zu wenden an Dr. B. de Jong van Beek en Donk, Theresiastraat 51, Haag (Holland).

Standpunkt der Niederländischen Regierung hinsichtlich zukünftiger Versuche zur Wiederherstellung des Friedens.
Rede gehalten vom Minister Cort van der Linden in der Zweiten Kammer. (Juni 1915.)

HET MAANDELIJKSCH ORGAAN.



De vergadering van den Nederlandschen Anti-Oorlog Raad, gehouden j.l. Dinsdagmiddag in de zaal van de Oranje-Sociëteit, Prins Hendrikplein te 's-Gravenhage.